

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 50.—
za en mesec... „ 4.50
za šestmesečno... „ 55.—
za ostalo inozemstvo... „ 80.—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej... K 48.—
za en mesec... „ 4.—
v spravi prejemov mesečno... 3.50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 10.—
za šestmesečno... „ 12.—
za ostalo inozemstvo... „ 15.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostajna poltirnica (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
na enkrat... po 50 v
na dva- in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročitih primeren pogajati po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarifi.
Poslano:
Enostajna poltirnica K 1.—
Izdaja vsak dan izvenmi nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upravišškega telefona št. 50.

Pretekli teden.

Predsedstvo Narodnega sveta je imelo 29. avgusta svojo prvo sejo. — Občna zbornica S. K. S. Z. in »Slovenske Straže« se vršita 10. septembra v Ljubljani. — Vladna pogajanja s parlamentarnimi strankami za davčno zasedanje državnega zbora meseca septembra se nadaljujejo. Nemški narodni svet se je izrekel proti vsaki prenosni ustavi, ki bi posamezne narode osamosvojila, in tudi proti vsaki narodni avtonomiji. — Ogrskemu ministru predsedniku dr. Wekerleju je cesar podelil briljante k velikemu križu reda sv. Stefana v zahvalo, ker je rešil vprašanje vojaške reforme in več drugih težavnih nalog. — Pravoslavna nadškofa dr. Repta v Crnovicih je vlada odstavila, ker je za časa ruske okupacije vpeljal molitve za rusko zmago in carja. — Med Nemčijo in Španjo je nastal radi podmorske vojne oster spor; Španja je začasno zaplenila vse nemške ladje v svojih pristaniščih in se hoče odškodovati za španske ladje, ki jih potope nemški podmorski čolni, na ta način, da si prisvoji enakovredne nemške ladje. Poslala je Nemčiji v tem zmislu sestavljeno odločno noto. Sedaj se pogajajo. — Italijanski zunanji minister Sonnino, ki je doslej nasprotoval politiki entente glede avstrijskih Slovanov, je sedaj izpremenil svoje stališče. Najbrže bo odstopil. — Na Ruskem se položaj ni izpremenil. Na strani boljševikov čet se bore tudi nemški in avstrijski-ogrski vojni ujetniki. Boljševiška vlada je poslala za pomoč Nemčijo ter so nemške čete zasedle Vitebsk in Smolensk. Čete sporazuma so začele prodirati proti Usuriju. V severnem kavkaškem in jekaterinoslavskem odseku so boljševiške čete doživele poraz in se umikajo. — Na Italijanskem manjši poizvedovalni boji. — V Albaniji so naše čete pod poveljstvom Pflanzera-Baltina uspešno izvršile protiofenzivo in zasedle Fieri in Berat. Sovražnik se je ustavil zadnje dni med Janico in Vojuso in na južnem delu tomskega gorovja. — Na Francoskem se ofenziva nasprotnikov med rekama Scarpe in Vesle še ni podela; Nemci se uspešno branijo in le polagoma umikajo. Posebno ljuto se bore sedaj za Bapaume.

Notranje delo.

V vsem našem notranjem in zunanjem življenju se vrši velikanski preobrat. V življenju naroda vse vre in kipi. Latentne sile, ki so toliko in toliko let spale spanje mrtveca, so udarile z vso silo na dan. Naši ljudje so pokazali svetu, da niso samo predmet kupčij in pogodb večjih narodov, da niso brezčuten element, ki je zgubil vso vero in zaupanje v življenje in gre kot topa masa v zakope smrti nasproti, obupa joč nad jutranjo zarjo bodočega dneva. V duši naroda se je vzbudila zavest svobode, ki mora priti, kakor izide v mladem pomladnem jutru žarko solnce. Vemo: vse to trpljenje, ki gre mimo nas, je le prehodna doba, je le Kalvarija do vstajenja. Narod ima danes pred seboj en velik političen cilj, katerega se ni zavedal nikdar prej, in ta cilj je združenje in lastna državnost.

Šli smo preko velikih mejnikov. Naše slovensko katoliško ljudstvo si je prenovilo svoj solnčen in prostorem dom. Danes imamo demokratično Slovensko Ljudsko Stranko, Vseslovensko Ljudsko Stranko, v resnici demokratično politično organizaci-

jo, kjer ne sme biti prostora za voljo samovoljnih posameznikov, ampak kjer gre beseda ljudstvu. In pred dnevi smo dobili najvišjo vsenarodno organizacijo v ustanovitvi Narodnega sveta.

In v teh velikih momentih, v tem vrvenju in kipenju vsega narodnega življenja je treba, da poglobimo naše notranje delo. Vojska nam je vsekala veliko vrzel v našem kulturnem, gospodarskem in narodno-obrambnem delu. Naša izobraževalna društva, naša mladinska organizacija in naše obrambno delo, organizirano v Slovenski Straži, je počivalo. Toda danes je treba zastaviti zopet plug v brazdo. Zato je treba podvojena dela vseh ljudi, ki so doma, katerih nam ni vzela vojna. Velike so naloge, ki nas čakajo. In če hočemo biti vredni politične svobode in pripravljeni nanjo, moramo postaviti temelj v reorganizaciji vseh naših notranjih sil.

10. septembra se vrši v Ljubljani občni zbor in posvet izobraževalnih društev vseh slovenskih pokrajin, ki so organizirane v Slovenski krščansko-socialni zvezi, ter občni zbor narodno-obrambnega društva »Slovenska straža«. To bo dan, ki bo posvečen organizaciji našega podrobnega notranjega dela, posvečen reorganizaciji naših kulturnih, gospodarskih in narodno-obrambnih institucij. Težišče dela tega dneva je pred vsem v odsekih. V kmetijskem in narodno-obrambnem odseku bomo imeli priliko proučiti našo težko gospodarsko krizo. Posebno opozarjamo na odsek za obnovo Goriške. Obnovo tako eksponiranega južnega dela naše domovine je naloga celokupnega naroda. Izredne važnosti za vse naše kulturno življenje so posvetovanja v prosvetnem odseku in v odseku za mladinsko organizacijo. Zelo pereče je postalo naše delavsko vprašanje in posebno sedaj med vojno, ko mora ženska nadomestovati moškega, žensko vprašanje.

Da se mora vse naše narodno obrambno delo konsolidirati, ni treba še posebej poudarjati. Opozarjamo vse naše narodno-obrambne delavce, da se zanesljivo udeležijo zborovanj narodnoobrambnega odseka in odseka za Narodni svet.

Popoldne ob treh pa se vrši zborovanje v plenumu ter občni zbor naše S. K. S. Z.

Pozivljamo naša društva, vse naše kulturne delavce, da se zanesljivo udeležijo tega zborovanja. Potreba notranjega dela je velikanska in nujna. Dolgo je to delo počivalo, danes pa ni čas za spanje, danes treba intenzivnega notranjega dela.

Velikim dogodkom gremo nasproti. Veliki čas nas mora najti pripravljene.

Narodna galerija.

Slovenska upodabljajoča umetnost je dalj časa bojevala dovolj trd eksistenčni

boj. Umetnostna volja mlajšega naraščaja je hotela ustvariti slovensko umetnost kljub temu, da je imela malo opore v tradicijah naše preteklosti, in kljub mnogim oviram, ki so nujno nastajale iz pomanjkanja umetnostne kulture med občinstvom. V javnosti se je le sem in tja zaslislal odmev iz tega boja. Bili so to kriki umetnikov, ki so se včasih zgrozili nad malobrižnostjo občinstva za upodabljajočo umetnost, včasih kriki občinstva, ki ni bilo s svojo umetnostjo zadovoljno. Med tem pa se je stanovito, da ne tako hitro, kakor bi bilo želeto, krepila tvorna moč naših umetnostnih delavcev, in vzporedno se je tudi med ljudstvom poglabljalo umevanje za našo umetnost ter zavest njene potrebnosti za splošni blagor.

Vendar se je pokazalo, da je treba dati delu za umetnostno kulturo na Slovenskem širjo in trdnjšo podlago, na kateri se bo mogel umetnik mirneje razvijati in se bo občinstvo smotrenejše vzgajalo. Naše umetnine so raztresene po mnogih majhnih zbirkah, pri zasebnikih, v atelielijih, centralne umetnostne institucije nimamo, umetnost si je pomagala od one slučajne razstave do druge, živela je bohemsko življenje brez strehe; imeli nismo nobenega strokovnega umetnostnega kolegija, ki bi bil opremljen s potrebno avtoriteto in potrebnim strokovnim znanjem. Posledica teh razmer je bilo dejstvo, da je umetnostno ustvarjanje bilo v večnih krizah, da se zmisel za umetnost in nje življensko vrednost ni mogel tako vrstati v splošno zavest, kakor bi bilo potrebno, da ne bili nakupi slučajni, kakor so se tudi javne zbirke polnile večinoma brez ozira na njihov pravi namen, da je občinstvo bilo brez orientacije v svoji sodbi. A kakor v marsičem drugem, tako je vojska tudi v tem oziru jela razmerje »zdraviti v korenini«.

Že dalj časa so se prijatelji umetnosti razgovarjali v Ljubljani o tem, da se osnuje društvo, ki bi skrb in delo za umetnost centraliziralo. Predložili so vladi pravila »Narodne galerije«, ki so bila dne 12. avgusta potrjena. V kratkem se bo vršil občni zbor tega društva, s katerim se bo, kakor upamo, začela nova doba v razvoju naše upodabljajoče umetnosti.

Poglaviti namen novega društva je, da se ustanovi javna slovenska umetnostna zbirka, Narodna galerija, kjer bodo stalno razstavljena najboljša dela naše upodabljajoče umetnosti, starejše in nove. Nabirala pa bo Galerija tudi dela tujih umetnikov, zlasti tistih, ki so bili z razvojem naše umetnosti v vzročni zvezi. Društvo bo skušalo zbrati doslej raztresena dela v skupno zbirko in bo skrbelo, da se zida ali priredi umetnosti lastni dom. Poleg tega glavnega smotra ima društvo tudi namen, da vzbuja zanimanje za umetnost med občinstvom, pospešuje razvoj domače umetnosti, znanstveno raziskuje našo umetnost, prireja sestanke, predavanja ter izdaja spise in reprodukcije.

Namenu društva je primerno prikrojen njega notranji ustroj. Narodna galerija bo imela razen od b o r a, ki bo opravljal običajne odborne posle, tudi umetniško komisijo, sestoječo iz devetih članov-umetnikov. Ta komisija bo odločevala o vseh nakupih umetnin in sploh vseh umetnostnih vprašanjih.

Narodna galerija bo razširila svoje delovanje po vseh slovenskih pokrajinah, pritegnila vse delovne umetnike in ljubitelje umetnosti v svoj krog, organizirala nabiranje in nakupovanje umetnin, propagirala umetnostno misel med široke sloje. Pričakovati je tedaj, da bo v tem času pomladnega brstenja na Slovenskem tudi novo društvo ugodno uspevalo in da vstane v času splošnega narodnega preporoda tudi slovenska umetnost k novemu življenju!

Slovenska zunanja trgovina.

Po vojski bomo uvozili za 360 milijonov kron blaga. — Rabimo uvozno trgovino.

Vsi znaki kažejo, da konec vojski ni več daleč. Prorokovati, kdaj zazvonijo mirovni zvonovi, je sicer nemogoče; ako pa pregledujemo vrste nositeljev vojske, vrste onih ljudi in faktorjev, ki hočejo še nadaljevati vojsko, vidimo, da se vedno bolj redčijo. Nasprotno pa se vrste onih ljudi in faktorjev, ki si želijo mir, vedno bolj polnijo. Mnenje, da se mora vojska končati sporazumno med narodi na podlagi samoodločbe narodov, je postalo jako močno in obe vojskujoči stranki, srednjeevropske države in ententa, se vedno bolj približujeta temu idealu. Takrat ko bosta obe stranki izjavili, naj vsak narod sam določi obliko svoje države, in nadalje, naj zastopniki vseh vojskujočih narodov določijo razmerje med posameznimi državami, takrat nastopi svetovni mir in z njim nova človeška doba.

Ker ni več daleč ta čas, moramo že sedaj pripravljati stotere stvari, da bo mogla naša država, Jugoslavija, uspešno varovati interese našega naroda. Naj mi bo dovoljeno v tem članku načeti samo eno vprašanje, ki bo takoj, ko dobimo samostojno državo, velike važnosti. Znano je, da Jugoslavija ne producira vsega, kar rabi. Velike množine blaga bo treba kupiti v tujini ter jih uvoziti v naše kraje. Dobro je, da smo si že sedaj na jasnem, kako blago in koliko ga bomo morali uvažati. Ker nikakor ne nameravam podati izčrpnega projekta, ampak samo nekaj misli, ne bom vpošteval drugih jugoslovanskih dežel, ampak samo slovenske pokrajine.

Motili bi se, ako bi mislili, da rodi slovenska dežela, akoprav ima agrarni značaj, vsaj toliko žita, kolikor ga rabi. Zadnja leta pred vojsko smo uvažali letno nič manj kakor za 20 milijonov kron žita ozi-

LISTEK.

Fronte v Moskvi.

Ko sem prišel 1. 1915. v Moskvo, ni bilo o frontah za nakup živil, obutve in blaga za obleko niti govora. In ni bilo vsega samo zadosti, ampak celo v izobilju. Legenda o neizčrpljivosti Rusije glede na prehrano ni bila še prav nič izgubila na svoji veljavi.

V tistem času — in še daljšo dobo potem — si lahko kupil kruha in boljšega peciva, kolikor si hotel, lepo obleko pri dobrem krojaču na »Tjverski« si dobil za 60 rubljev, čevlje sem kupil koncu 1. 1911. za 14 rubljev v prvovrstni prodajalnici. In za rubelj si se počivil in pokrepčal z dobrim in obilnim obedom, če so ti bile le količkej znane boljše gostilne.

Časniška poročila o frontah v Nemčiji in Avstriji (včasih tudi z naslikanimi krušnimi kartami) so brali v Rusiji s takim občutkom, s kakršnimi čitamo na primer poročila o katastrofah in arktičnih pokrajinah in pri katerih obžalujemo žrtve in vadihemo: Hvala Bogu, da ni pri nas nič takega!

A vendar sem že jeseni 1. 1915. videl v Moskvi prvo fronto. Bila je jako velika in je poplavila pri operi Zuninovi vso ulico Dimitrovko. Red je vzdrževala policija na konjih. Razglašena je bila predprodaja na 20. nastop basista Šaljapina, ljubljence moskovskega meščanstva, a vključ izredno zvišanim cenam — Šaljapin je dobil za vsak nastop lepe denarce 4000 rubljev — se je kar trlo občinstva. Bile so tudi fronte na dan tedenske prodaje listkov tudi pri ostalih gledališčih, a čudol čim bolj je rastla draginja, čim bolj je pritiskala beda, tem večje so bile fronte pred gledališkimi blagajnicami!

A kmalu je prišlo tudi na predmete, ki so potrebni za vsakdanjo prehrano. Prvo, kar je bilo primanjkovati, je bil sladkor. Že na jesen 1. 1915. je izginil sladkor iz prodajalnic in trgovin. Kdor ve, kaj je vsakemu Rusu čaj, čeprav tudi s troho sladkorja, si lahko misli, v kako mučnem položaju so se Rusi nahajali, ko je sladkor pošel. In tedaj so se jele tvoriti dolge fronte pred kolonialnimi trgovinami, fronte, katerim so po večurnem brezuspešnem čakanju javili, da sladkor danes ne pride. V moskovskih frontah ne stoje ljudje po štirje in štirje skupaj, am-

pak v vrsti eden za drugim, tako da segajo fronte večkrat še v sosednjo ulico.

Tekom leta 1916. so bile uvedene sladkorne karte — na osebo 3 funte (libre), to je 40 dekagramov, in tedaj so na mah izginile fronte in se je silno pokrepila vera v praktičnost krušnih in drugih kart. Le lepo mirni in pametni bodite, pa bo vsega zadosti za vse! In zato je tudi razglasila carska vlada, ko se je na jesen leta 1916. začelo čutiti v Moskvi pomanjkanje kruha, da bodo nemudoma uvedene krušne karte. Mesca prosinca 1. 1917. so res prišle krušne karte v veljavo, ali kmalu se je pokazalo, da je lakota neizogibna, če natiskajo tiskarne še več kart. In res, fronte so se kmalu začele že ob 3. uri jutraj. Peka slaščic je bila prepovedana, da bi bilo več kruha. Ali vse je bilo zastoj. Ljudstvo je jelo godrnjati in zabavljati ter je vse zvrčalo na carsko vladu, katero je že brez tega komprimitalo nesrečno vojskovanje. V tem času so bile že tudi fronte na meso in drugo potrebno hrano. Krušno vprašanje je jako pospešilo padec carske vlade. Po mestu je šla govorica, da je žita dosti, da mestoma gnije, da ga zakopujejo. In carska vlada je padla in pomanjkanje kruha je rastlo naprej. S prvot-

nega funta so prišli na 3 četrtine in na polovico na dan.

In sočasno je nastalo pomanjkanje vsega: na obutev so zaman čakali ljudje, in fronte so se tvorile že ne več na blago, ampak na edin zaznemek. Nastale so tudi fronte na jajca, na tobak, na čaj, na meso, na mleko, na blago in sploh na vse mogoče reči. Pozneje so prenapolnjevali fronte vojski revolucijske dobe — ti so čakali na frontah, potem pa drago prodajali predmete v druge roke. Največ jih je bilo v frontah na tobak in cigarete. Ker pa so imeli vojski prosto vožnjo na tramvaju po mestu in so si jo znali priboriti in izsiliti tudi na železnici, so jeli kmalu voziti se sem in tja v »kupcijskih zadevah«. Vozili so se na kmete kupovat moke in žita, potem so pa za dobiček prodajali v Moskvi in po drugih mestih.

Bile so tudi povsem ruske fronte, kakršnih ni pri nas. Tako na primer fronta na galoše. Kdor pozna moskovsko podnebje, posebno na jesen in zgodaj spomladi, ve, da so Rusi galoše neizogibno potrebne. Leta 1917. je vladala v Moskvi bojazna, da bodo galoše pošle. Pa niso. Družba »Bogatyri« jih je spustila v promet polegoma cele milijone parov. A tudi

roma moke in drugih mlinskih izdelkov. Da se niso naše njive med vojsko izboljšale, ampak da so se še poslabšale, je itak znano. Torej tudi po vojski bomo uvažali žito oziroma moko. Za uvoz bodo mero-dajne takratne svetovne cene. Sedaj stane moka v Angliji in Franciji približno 140% več nego leta 1914., v Ameriki pa se je podražila komaj za 60%. V Angliji, Franciji in sploh v Evropi je radi tega bolj draga, ker so transportni tarifi jako visoki. Razven tega morajo plačati paroplovne družbe jako visoko zavarovalnino proti podmorskim čolnom. Vse to podraža transport. Upati pa je, da bodo po vojski transportni tarifi padli skoro na višino, ki so jo imeli pred vojsko in takrat bo razlika med ceno žita v Evropi in ono v Ameriki le majhna. Pričakovani smemo, da bo prvi čas po vojski, ako ostanejo vsi drugi predpogoji neizpremenjeni, moka približno dvakrat dražja kakor leta 1914. Slovenske pokrajine bodo morale torej plačati za uvoženo moko približno 40 milijonov kron, seveda samo v tem slučaju, ako bi imela avstrijska krona isto vrednost napram tujemu denarju, kakor jo je imela pred vojsko.

Predolgo bi bilo, ako bi našteval vsak predmet posebej, ki ga bomo uvažali. Po mnenju večakov bodo morale slovenske dežele prvo leto po vojski uvoziti za 40 milijonov kron živil (vštevši moko), za 15 milijonov kron živine ter za 130 milijonov kron sirovin in industrijskih ter obrtnih izdelkov — vse cenjeno po predvojskih cenah, skupaj torej za 185 milijonov kron. Cene blaga pa so torej tudi na svetovnem trgu, to je v Angliji, Franciji in Ameriki, poskočile, kakor smo že zgoraj glede moke omenili. Ako konča vojska v kratkem, bomo plačali za blago, ki ga bo treba uvoziti iz tujine v slovenske dežele, približno 360 milijonov kron. Ta svota bo zadostovala, ako se dva predpogoja izpolnita. Prvič, da ostanejo cene na svetovnem trgu, posebno v Ameriki, približno iste, kakor so danes. Upati je, da se še nekoliko znižajo; gotovo je, da padejo v Angliji in Franciji, ker bodo transportni tarifi in zavarovalnina nižji. Drugič, ako bi imela avstrijska krona napram tujemu denarju, posebno francoskemu in angleškemu, ravno isto veljavo, kakor pred vojsko. Ako bi morali plačati blago, ki ga bomo morali uvoziti, po današnjem kurzu, nam ne bi zadostovalo 360, ampak bi morali plačati najmanj 2200 milijonov kron.

Zadnje vprašanje moramo natančno premišljevati. Da ostane tudi za nas nekaj blaga na svetovnem trgu, je brez dvomno. S čim pa ga bomo plačali? Zlata za 360 milijonov kron nimamo. Saj ga ima Avstro-ogrška banka samo za 270 milijonov kron! Avstrijskih bankovcev ne bodo radi sprejemali, končno bo njih kurz še bolj padel, ker bo cela Avstrija navalila s celimi kopami avstrijskih bankovcev. Na vsak način si moramo pripraviti drugo plačilno sredstvo. Moderni promet pozna poleg denarja še kredit. Naši trgovci pa so v daljni tujini, v Angliji in Ameriki, premalo poznani, da bi dobili kar za 360 milijonov kredita. Tu bo morala poseči edino le država, Jugoslavija. Država bo dobila kredit v tujini; z njim se bo nakupilo blago, ki ga neobhodno rabimo. Da bo mogla naša država takoj po vojski pričeti z uvozom, se moramo že sedaj pripravljati. Ustvariti se mora organizacija, ki bo kot državni organ

kupovala blago v inozemstvu, ga uvažala ter razprodajala po Slovenskem. Taka organizacija pa ne nastane čez noč, ampak jo je treba dolgo pripravljati. Zdi se mi, da je že sedaj čas, da se lotimo tega velikega dela.

Kriza na Hrvaškem.

Z ozirom na krizo na Hrvaškem pišejo zagrebške »Male Novine«:

Mažarsko časopisje se zelo veliko bavi s krizo na Hrvaškem, ki jo je poslal v svet Wekerle potom »Pester Lloyd«. Ta je postala aktualna, čeprav pravih vzrokov zanjo Wekerle ne pove. Druge padajo odgovorni politiki, kadar pridejo v nasprotje s smerjo politike, ki jo zastopajo merodajni faktorji. Hrvatski ban more pasti, kadar to ogrski ministrski predsednik zaželi in kadar se mu to dopade. V tem leži tudi cela tragika našega nagodbenega odnosa. Mi se ne zavzemamo za Mihalovića, ampak za bansko čast in oblast.

Koalicijski ban je dokazal, da je veliko manj močan varovati tudi tisto malo naše nagodbene avtonomije, ki nam jo baje garantira nagodba. Ministrski predsednik se igra z banom in hrvatsko ustavo, vse to pa zato, ker računa s takimi zadržki, s kakršnimi se je branila kršitev pri domobranstvu in ker se ne zahteva rešitve hrvatskih zadev, kakor je to navada med strankami, ki se morejo dogovarjati, ampak je to nastop močnejšega proti slabšemu. Ne vprašujejo Hrvatske, kaj želi in zahteva, ampak vprašujejo, kdo bo na Hrvaškem bolj naklonjen Mažarom.

Mažari gledajo, da po možnosti čim bolj oslabe Hrvatsko, da morejo tem silneje izpeljevati svoje načrte. Sporazumni so, da se Hrvati ne upirajo pri posameznih kršitvah nagodbe, da se ne rešujejo te kršitve »o priliki«, »incidentaliter«, kakor trdi koalicijska, ampak da se odlaga vse na končni obračun. Dopade se jim, ko vidijo, da gleda večina (koalicijska) se čim bolj oddaljiti od narodnih elementov, ker se s tem slabi splošni narodni položaj. Zato tudi postopajo tako, kakor postopajo.

V narodnem in političnem oziru nas sedanja kriza nič ne moti. Ljudstvo in inteligenca sta končno spoznala, da je ta odnosa nevzdržljivi. Morebiti so edini Mažari, ki tega ne uvidijo. Ali tudi dobro je, da ti tako delajo, se vsaj ne bomo dali zabit v spanje, da bi pri tem pozabili, kam in kako moramo iti. »Narodna« vlada je tista gugalnica, ki jo je prejel Eszterhazy v svoje roke. Ako je Wekerle s svojimi šapami ne zna gugati, ampak je trese, to narodni stvari in končno narodni ideji ne bo škodovalo. Iz tega postopanja bodo spoznali, da ni mogoče sedeti na dveh stolih: na stolu realne politike in na stolu čakanja.

»Hrvatska Država« dostavlja k vesti o odstopu bana sledeči komentar: »Ako se vesti o odstopu bana Mihalovića v tem času uresniči, potem ta odstop ni mogel priti koaliciji v slabšem času kot je prišel, namreč prvič: po odglasovanem šestmesečnem indennitetu; drugič po zamenjanju zakona o pomadžarjenju domobranstva in črne vojske; tretjič lahkoumno razumevane in sprejete akcije za prehrano Dalmacije, Istre in Herceg-Bosne in končno četrtič: kakor se sliši po izjavah nekaterih poslancev koalicijske, da je za sedaj čisto vse eno, če se pridruži Herceg-Bosna Ogrski ali Hrvatski.

meščani, častiljivi starci in seveda tudi vojaki so se postavili v fronto. Rastoči potrebi kart so posvečali časniki cele članke, a dvomim, da se je kaj doseglo. Kvar-tanje je pregloboko vkoreninjeno.

In tako je bilo leta 1917. v Rusiji v znamenju front — front na vse — saj sem čital svoj čas v »Ruskem Slovu«, da je nastala vsled pomanjkanja grobarjev tudi fronta za pokopavanje mrličev. In če bi bilo to tudi posamezen slučaj, vendar karakterizira situacijo Moskve leta 1917. In kakor je za carske vlade ljudstvo vse hvalilo, kar je bilo vladnega, tako je ljudstvo zdaj zabavljalo vsemu, kar je spominjalo na novo vlado. Nekoč sem mimo fronte grede čul glasno opazko, da je bilo »za carske vlade boljše«. Pač res, Revolu-cijska vlada ni ukrenila proti rastoči aprovizacijski bedi v Moskvi prav ničesar. Ko je strla stari administrativni aparat, ni sestavila novega.

Samo fronto na kruh se ji je posrečilo odpraviti. Uvedeni so bili takozvani hišni odbori in posamezne skupine so bile pridružene gotovim pekem. Za vsako hišo je hodila na dan po kruh samo ena oseba. Račune so vodili odbori in jih pošiljali strankam. Razen komitejem se kruh ni smel prodajati in tako so fronte prenehale. Seveda kruha ni bilo več — pičli delež pol funta na dan je ostal v veljavi.

Ne vem, kako so se razmere v Moskvi razvile v letu 1918., a sodim, da so se prejšnje še poslabšale. Ti ljudje, kateri danes v Rusiji vladajo, niso ustvarjeni za to, da bi znali kaj izboljšati.

I. Valenta — Nenad Vojvodič.

Potem, ko je dobil zviti Wekerle koalicijsko za ta dejanja in izjave, se je sedaj po stari praksi in receptu odločil da izzove krizo v osebnih vprašanjih.

Predsednik hrvatsko-srbske koalicijske baron Nikolić je bil brzojavno poklican od mažarske vlade v Budimpešto zaradi važnih političnih konferenc, ki so baje v zvezi z demisijo bana A. pl. Mihalovića in sploh z akutno krizo hrvatske vlade.

Mažar o jugoslovanskem vprašanju.

V listu »Huszadik Szazad« objavlja mažarski publicist dr. Oskar Jaszi zanimiv spis o jugoslovanskem vprašanju, iz katerega posnemamo naslednje odstavke.

»Ne gre za drugo kot za to, da se zagotovi prost razvoj malih narodov okoli Donave in na Balkanu, da se ne zaduše med parklji nemškega in ruskega moloha. Na razvalinah fevdalizma se mora prej ali slej roditi zveza svobodnih držav.

Globokomisleči državniki naj se ne boje za Trst in Reko. Jugoslovanstvo bi se samo izstradalo, uničilo, če bi se hotelo zapreti od poživiljočega ogrskega, nemškega in bosenskega zaledja. Jugoslovanstvo je zvezna tvorba: veže zahod in sever z vzhodom in jugom. Proti tej zgodovinski nalogi mogoče lahko govore nekateri fanatični, s sovraštva polnim zatiranjem preslepljeni agitatorji, vendar jugoslovanski rod ne bo niti za trenotek resno pozabil svojega oživljajočega poslanstva. Vendar ne glede na to: dovolj je dobrih in primer-nih dalmatinskih pristanišč, zakaj bi tedaj jugoslovanstvo motilo nemške interese v Trstu, ogrske na Reki, če lahko svoje specijalne interese zadovolji enako dobro v Dubrovniku ali kje drugod?

Posebno Ogrska nima nobenega povoda, da se boji jugoslovanskih stremeljenj; po ujedinenju, če končno spozna svojo zgodovinsko nalogo in jim bo dobrohoten pomočnik. S pametnim razvojem ogrsko-hrvaške nagodbe si pri ohranitvi svoje teritorialne integritete lahko zagotovi svoje interese tako v tarifni politiki kakor na Adriji.

Kot edin resen ugovor proti jugoslovanskemu ujedinenju bi tedaj ostal: Če se ta nova država ustanovi, se bo iredentovska mrzliza ogrskih Srbov še povišala. Ta skrb pa je brez vsake realne podlage. Naši Srbi žive že tako globoko v naši gospodarski in kulturni skupnosti, da nimajo prav nobenega resnega vzroka, da bi rušili to tudi za njih same nad vso mero ugodno solidarnost, če se izpolnijo njih pogoji. Prvi pogoj je: dostojna narodnostna politika na Ogrskem. Drugi: možnost popolnega gospodarskega in kulturnega stika s svojimi rojakili To je tudi ključ slovaškega in rumunskega vprašanja, kakor je prerokoval.

Demokratska zveza svobodnih narodov, najpopolnejša garancija narodnostnih pravic manjšin v okviru držav: brez zagotovitve tega temeljnega načela ni nobenega izhoda za habsburško monarhijo in za Balkan. Tudi jugoslovansko vprašanje se more rešiti le na tej podlagi. Brez te rešitve gremo nasproti novi, še bolj strašni svetovni vojski. V nasprotju s tem bi pa bila pametna in pravična rešitev jugoslovanskega vprašanja in logična posledica vojske: Katastrofalni vrtnec evropske aneksije bi bil zločin z neovirano kooperacijo podonavskih narodov.

Naš narodni blagdan.

21. in 22. septembra 1918.

Del našega trojedinega naroda se bori z najstrašnejšo smrtjo — lakoto.

Da bi vsaj nekaj dece oteli tej strašni morilki, se je v kraljevem Zagrebu osnoval letos »odbor SHS ženâ za siročad«, na čelu mu gospe Zlata Kovačevićeva, Jelenka Čukova in Pipa Tavčar-Arkova. Dan 5. julija t. l., god slovanskih blagovestnikov, je bil odbor proglasil kot narodni blagdan za stradajočo deco ter se na vso jugoslovansko javnost obrnil s plamtečim oklicem: »Zahteva časa, ki v njem živimo, in zahteva naše bodočnosti je, da vse storimo za očuvanje našega plemena, za oteje naše krvi. Zakaj kdo nam bo pravičen, ako si nismo sami? Kdo se nas bo usmilil, ako se sami ne usmilimo svoje krvi? Ali naj s prekrižanimi rokami gledamo, kako nam umirajo cele pokrajine, kako na uvelih grudih svojih mater izdihajo otroci, ki vendar ničesar niso zakrivil? Kako bomo upravičili svojo malomarnost pred Bogom in bodočnostjo? Vsako naše dete, ki umre od glada in njegovih posledic, pade na dušo tistemu, ki bi si mogel odtrgati od svojih ust, pa si ni hotel.« Onega dne je zagrebški odbor nabral nad 100.000 kron.

Tudi Ljubljana naj bi bila letošnji god slovanskih blagovestnikov praznovala kot narodni blagdan. Vsled tehničnih težkoč

smo žal ta blagdan morali preložiti. Nismo ga pa pozabili; saj vemo, da je marljivi zagrebški odbor tudi velikemu številu otrok iz slovenskega ozemlja preskrbel na Hrvatskem zavetje in prehrano v teh groznih časih. Naš narodni blagdan bodi v dneh 21. in 22. septembra 1918. Nabrano vsoto pošljemo odboru SHS ženâ za siročad v Zagreb.

Rojakil! Hudi dnevi se bližajo naši siromašni deci: zima, mraz, golota in še — glad. Kako naj otrok ne omaga? Preden nastopijo ti zli dnevi, priredimo naši deci blagdan, dan usmiljenja. »Blagor usmiljenim, ker dosegli bodo usmiljenje.«

Rojakil! Težko je odraslega človeka gledati, kako hira od glada; a najtežje je otroka, nedolžno dete, gledati, kako prosi kruha in se zvija v smrtnih bolečinah. Najslajše pa je, takemu otroku dati košček kruha. Storimo to vsi v dneh 21. in 22. septembra t. l.!

»Osrednji odbor za sirote« v Ljubljani.

Grof Burian pred odstopom.

Mladi cesar je kmalu po svojem nastopu odstavil tedanjega zunanjega ministra ter ga nadomestil z grofom Czerninom. Ko se je izkazalo, da grof Czernin ne služi dovolj zvesto svojemu gospodu in da se preveč udaja vplivom drugih držav, se je grof Burian zopet vrnil v zunanje ministrstvo. Pravilo se je, da se ta vrnitev ni izvršila toliko z ozirom na njegove morebitne prvovrstne diplomatske zmožnosti, ampak bolj z ozirom na njegovo prijateljstvo z grofom Tiszo. Upalo se je, da bo nam to prijateljstvo prineslo nekoliko več kruha in se masti. To upanje se ni uresničilo in zato stališče Burianovo sicer ni bilo omajano, a tudi ne trdno. Sedaj pravijo, da ga bo vrgla njegova misel-ljubljenska o rešitvi poljskega vprašanja v avstrijsko-poljskem smislu, kar v Berlinu nikdar ni do padlo, in je berlinsko naziranje začelo bav je prodirati tudi na Dunaju.

Imenujejo se že nasledniki Burianovi, ki pa so menda bolj častnikarska kombinacija nego kombinacija odločilnih krogov. Tako n. pr. je neverjetno, da bi stari Pallavicini, ki je že v Carigradu komaj izvrševal svojo službo, postal zunanji minister.

Burian bi se baje vrnil zopet v skupno finančno ministrstvo, da vodi dalje guvernerstvo čez Bosno in Hercegovino. Za to službo je vsakdo sposoben, ki ga že drugod ne morejo več rabiti. In vendar bi bilo dobro, da bi ne bil vedno ali Nemec ali Mažar guverner naše Bosne, ampak Jugoslovan. Tako bi se dalo dobiti za to važno mesto ne samo sposobnega človeka, ampak morda tudi moža, ki bi pri jugoslovanskem ljudstvu imel zaupanje. Toda menda je oboje preveč in zato bomo zopet dobili tega ali onega Buriana. Mi mislimo, drug pa pač obračajo.

Budimpešta, 31. avgusta. Dunajski poročevalec »Az Esta« poroča iz dobro poučenega vira, da grof Burian v resnici namerava odstopiti kot zunanji minister. Odstopiti pa ne namerava zdaj, marveč šele pozneje, če ne bo mogel izvesti svojih načrtov o rešitvi vprašanja Poljske v avstrijskem smislu.

Državni kancler grof Hertling in državni tajnik pl. Hintze bosta prišla kmalu na Dunaj na odločilne posvete glede na rešitev vprašanja Poljske. Med kandidati za mesto zunanjega ministrstva se imenujejo veleposlanik Secheni, sedanji veleposlanik v Carigradu, mejni grof Pallavicini in generalni major Szepticki, ki je bil zaposlen kot vojaški ataše v diplomatski službi in je bil pred generalom Lipošćakom vojaški gubernator v ljubljanski generalni guberniji.

Nov slovenski družinski list.

»Ilustrirani Glasnik« se z novim letnikom, ki se začne letos s septembrom, izpremeni v prvi slovenski družinski list z imenom: »Slovenska Družina«.

Izpremenila se bo oblika: namesto dosedanje neprikladne bo list dobil manjšo priročno obliko knjige, ki se dá koncem letnika lahko lepo vezati.

Izpremenila se bo cela smer lista. Namen listu je dati našim družinam kar največ mogoče dobrega, vzgojnega berila iz vseh panog, ki morejo naš narod dvigniti na višjo stopnjo omike in izobrazbe.

Pred vsem bo list prinašal najboljše, svetovno slavne romane, povesti, novele, črtice itd., tako da se bodo čitatelji počasi seznanili z vsemi važnejšimi proizvodi svetovne literature. Prinašal bo kratke poučne članke in spise o vseh važnejših kulturnih, gospodarskih, narodnih vprašanjih, sploh o vsem, kar morajo naši gospodarji in gospodinjice

njih sinovi in hčere vedeti, da ne zaostanejo za tokom časa, ampak si svoje obzorje od dne do dne širijo in svoje znanje poglobijo.

Posebno razliko bodo opazili naši naročniki in čitatelji v slikah. Doselej so list izpolnjevali pred vsem vojne slike, odslej bomo pred vsem prinašali obilico umetniških podob, da se bo tudi tu našemu ljudstvu bistrilo oko, boljše okus, razveseljeyalo srce. Posebno bomo tudi pazili na to, da bo list prinašal v podobi vse važnejše in zanimivejše dogodke našega javnega življenja, prav tako slike pomembnih slavnosti in prireditvev po slovenski domovini. Zato prosimo, naj se nam vse tozadevne slike in fotografije čim prej dopošiljajo, da moremo našim bralcem ustreči.

Seznanjal bo list svoje bralce tudi z vsemi novimi umetniškimi in umetnostnimi proizvodi, ki jih bo prinašal v slikah in primernih opisih, da bo vsak, tudi preprost bralec vsebino razumel, pa tudi umetniško vrednost mogel spoznati. — Slik tujih krajev, narodov, običajev tudi ne bomo zanemarijali, vojnih bo pa le toliko, kolikor bo prav posebno zanimivih.

Priobčevali bomo od časa do časa tudi zanimive potopise, ki bodo naše bralce seznanjali z navadami in življenjem bližnjih in daljnih narodov.

Da na razne drobne vesti, zanimivosti, dalje smešnice, uganke itd., itd. ne bomo pozabili, se samo po sebi razume. Opozorjali bomo tudi na dobre knjige in jih na kratko ocenjevali. Itd., itd.

Izkratka, list bo zanimal vse naše družine, preproste in gosposke, našega kmeta, obrtnika, delavca, dijak, zlasti pomemben bo pa za vsa naša društva, knjižnice, sploh za vsakega Slovenca, ki hrepeni po izobrazbi.

Zato pa mu stari naročniki ostanite zvesti in še novih čim več pridobite!

List bo izhajal vsakih 14 dni in bo stal samo 24 kron letno, 12 kron za pol leta, 6 kron za četrt leta, posamezna številka pa 1 K 20 vin. Obsegala bo vsaka številka namesto dosedanjih 8 strani po 24 strani s primernim ovitkom, da se list ohrani vnačen.

Naroča se pri upravnistvu »Slovenske Družine« v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6. Kar bi kdo poslal na upravo »Ilustriranega Glasnika«, se zapiše seveda za »Slovensko Družino«.

Novi družinski list mora v vsako slovensko hišo!

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. avgusta. Uradno: Južno od Mori so konjeniške naskakovalne čete napadle neko sovražno oporišče in ujele del posadke. Tudi v dolini Concei so se z uspehom izkazale naše naskakovalne čete. Na visoki planoti Sedmih občin so boji znatno oživeli. Pri Asiagu in Col di Rosso je sovražnik po silni artiljerijski pripravi izvedel več sunkov, ki so bili odbiti deloma z ognjem, deloma s protisunkom. Včeraj zjutraj so naša velika bojna letala napadla kolodvor Montebellune in vrgla 50 bomb.

Albanija. Nobenih večjih bojev. Načelnik generalnega štaba.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. avgusta. Veliki glavni stan: Bojni skupini kraljeviča Ruperta in general polkovnika pl. Boehna.

Boji pred postojankami na obeh straneh Lyse in severno od Scarpe. Jugovzhodno od Arrasa so artiljerija in bojni letalci uspešno prišli sovražno pehoto in tanke, ki so se pričeli pomikati proti bojišču. Proti poldnevu je sovražnik zopet pričel z napadi. Njihovo težišče je bilo včeraj južno od ceste Arras-Cambrai. Sovražnika, ki je večkrat naskočil iz Chesya in Fontainesa ter proti Hendecourt, smo v težkem boju odbili. Dalje južno je Anglež vdrl v Bullecourt in Rencourt. V jarkih in razdrapanem polju prejšnjih bitk so se vršili srditi boji. Rencourt smo sovražniku zopet iztrgali, tudi vzhodni del Bullecourta smo zopet vzeli. Popoldne je sovražnik razširil svoje napade do severovzhodno od Bapaumeja. Omagali so večinoma že v našem ognju. Iz St. Légerja in Moryja je sovražnik petkrat zastoj napadel. Številni tanki so uničeni.

Sever. od Somme smo v zvezi s premikami, ki smo jih izvršili južno od reke, preoblikovali obrambo na črto vzhodno od Bapaumeja-severovzhodno od Péronne. Sovražnik je včeraj obotavljajoč se sledil čez Ba-

paume-Combles-Maurepas. Med Péronne in Oise pehotni boji na zahodnem bregu Somme in prekopa. Močne napade, ki jih je sovražnik izvajal jugovzhodno od Nesle in iz Noyona proti našim novim črtam, smo odbili.

Ob Ailette se je Francoz zahodno od Folembrya v mali globočini ustalil na vzhodnem bregu reke. Med Ailette in Aisno je v zvezi z Američani zopet pričel napadati. Med Pont St. Mardon in Chavigny-jem je od zgodnjega jutra napadal naše črte. Tanki so vedno nanovo privajali goste napadalne valove pehote. Magdeburški, hanoverski, turinški in gardni polki so popolnoma izjalovili z dvojno premočjo izvedene težke napade sovražnika. Sestreljenih je bilo 72 tankov. Podčastnik Kropmeier in poddesetnik Manske in Schlottau od prvega strojnopuškinega oddelka 1. gardnega polka so skupno uničili 5 tankov. Pešpolk št. 162 je porušil 20 tankov. Francoz je tu včeraj doživel težak poraz. Ujeli smo ujetnikov desetih različnih divizij.

Berlin, 30. avgusta zvečer. Uradno: Veliki na široki fronti izvajani napadi jugovzhodno od Arrasa so omagali. Krajni boji se bijejo jugovzhodno od Noyona in ob Ailette.

pl. Ludendorff.

Angleško poročilo.

London, 29. avgusta zvečer. Južno od Somme so pritiskale avstralske čete na sovražnika in dosegle splošno črto Fresnes-Herbécourt. Sovražnik se je žilavo branil pred prehodi čez reko pri Brieju in pri Peronni. Na severnem bregu Somme so s trdim bojem vzele naše čete Curly in Hardecourt in prodirajo proti Maurepasu. Danes smo nadaljevali svoje napade med Bapaume in Scarpo. Na vseh točkah smo napredovali. Croisilles, kjer se je sovražnik obupno branil, se polagoma obkolile londonske čete in je zdaj v naših rokah. Angleške čete so si izsilile pot v smeri proti Fraucourtju in južno od Fontaine-les-Croisilles. V težkem boju, ki je trajal cel dan, so vrgle kanadske čete sovražnika iz več močno utrjenih točk in iz jarečnih naprav ter so vzele kraja Boiry-Notre-Dame in so ugrabile 200 ujetnikov. Krajni sodnevi smo s svojo črto napredovali do severno od Locona.

Francosko poročilo.

28. avgusta zvečer. Podnevi so naše čete preganjale sovražnika dalje, ki se je vsled našega krepkega pritiska na 30 km dolgi bojni črti v neredu umikal. Dosegli smo višine na levem bregu Somme od Cizancourta do pokrajine vzhodno od Nesle. Severno od Oise smo vzeli Luzoy, Pont l'Eveque, Vauchelles in Pourquericourt. Naše prodiranje je danes preseglo na več mestih 10 km. Od jutra naprej smo zasedli do 40 krajev. Med važnim materialom, ki ga je popustil sovražnik, smo zaplenili tri z vojnim blagom naložene železniške vlake; ugrabili smo 500 ujetnikov. Med Oise in Aisno so se bili živahni boji pri Juvignyju, v katerih so odbili Američani več sovražnik protinapadov. Ameriške čete so tudi odbile nemški poskus, da prekoračijo južno od Bazochesa in Fismesa Aisno. Na ostali fronti je bil dan miren.

Ameriško poročilo.

28. avgusta zvečer. Naše čete so severno od Aisne skupno s Francozi prodrale do železnice zahodno od Juvincourta in so ugrabili 200 ujetnikov. Krajni sovražni napadi ob Vesli so prisilili naše prednje oddelke, da so izpraznili Bazoches in Fismette.

Reuterjevo poročilo.

London, 30. avgusta. Reuter poroča: Angleži so danes na 7 milj široki fronti med Bullecourtom in reko Scarpe napredovali do 1000 jardov.

Avstrijske ogrske čete na zahodnem bojišču.

Lipsko, 29. avgusta. »Leipziger Tagblatt« poroča iz Basla: »Havas« javlja iz Pariza, da so dognali navzočnost avstrijskih ogrskih čet na fronti pri Verdunu. Ne ve se še, koliko jih je. Francosko časopisje živahno obravnava o navzočnosti avstrijskih ogrskih čet na zahodu.

Dogodki v Rusiji.

Berlin, 30. avgusta. (K. u.) »Pravda« z 28. t. m. poroča: Čete sovjeta so sijajno zmagale ob Usuriju. Veliki oddelki Čehoslovakov, Angležev, Francozov in Japoncev so premagani in prisiljeni, da se morajo umakniti.

Kijev, 29. avgusta. (K. u.) »Kijevska Misl« poroča: Vstaške čete, ki jih vodijo v Perziji bivajoči Angleži, so zasedle transkaspisko železnico med Krasnovodskim in Erabadom. Poroča se, da so se Angleži izkrcali v Krasnovodsku.

Moskva, 27. avgusta. (K. u.) Tukajšnje časopisje poroča: Na postajah pri Volgdi so zaprli bele gardiste, ki so poskušali priti v skupinah v Arhangelsk. V Murmanu so napadli z bombo angleškega generala Posseta.

Občna zbora S. K. S. Z. in »Slovenske Straže«.

Občni zbor in redni letni posvet k. s. izobraževalnih društev S. K. S. Z. za Kranjsko, Štajersko, Koroško, Gorisko in Trst se vrši

v torek dne 10. septembra 1918 v Ljubljani.

Predpoldne zborujejo odseki po sledečem redu:

I. Kmetijski odsek.

Zborovališče: Velika dvorana Uniona. Poročevalci: Poslanca Hladnik, Pišek in župan Brodar. Pričetek ob 9. uri dopoldne.

II. Narodno-gospodarski odsek.

Zborovališče: Orglarška šola v Alojzevišču, Poljanska cesta. Poročajo: Narodno-gospodarski položaj: dr. Jakob Mohorič. Obrtne in trgovske zadeve: dr. Jež, Ljubljana; Ferjančič, Trst. Pričetek ob 9. uri dopoldne.

III. Odsek za obnovitev Goriske.

Zborovališče: Posvetovalnica Zadrugne zveze, Dunajska cesta št. 38, II. nadstropje. Poročajo: O obnovitvi Goriske: prof. Bogumil Remec, dr. Ličan, župan Rejec, urednik Alojzij Vrtovec. Pričetek ob 10. uri dopoldne.

IV. Prosvetni odsek.

Zborovališče: Posvetovalnica Katoliškega tiskovnega društva. Poročevalci: Izobraževalno delo: prof. dr. J. Puntar. Igre v naših prosvetnih društvih: pisatelj župnik Finžgar. Petje v naši prosvetni organizaciji: kanonik dr. Kimovec. Pričetek ob 11. uri dopoldne.

V. Mladeniški (telovadni) odsek.

Zborovališče: Šentpetersko k. s. prosvetno društvo, Sv. Petra cesta, šentpeterska mežnarija, I. nadstropje. Poročajo: urednik Anton Komljanec, posl. Vrstovšek (Štajersko), dr. Ličan (Gorisko), urednik Smodej (Celovec). Pričetek ob 9. uri dopoldne.

VI. Narodno-obrambni odsek in občni zbor »Slovenske Straže«.

Zborovališče: Šentjakobsko k. s. prosvetno društvo, Florijanska ulica št. 15, I. nadstropje. Poročata: poslanec Evgen Jarc in urednik Anton Pestotnik. Pričetek ob 12. uri opoldne.

VII. Odsek za Narodni svet.

Zborovališče: Knjižnica Katoliškega tiskovnega društva, Katoliška tiskarna, III. nadstropje. Poročajo: dr. Jerič, posl. dr. Korošec in urednik Smodej. Pričetek ob 11. uri dopoldne.

VIII. Delavski odsek.

Zborovališče: Tajništvo S. L. S., Katoliška tiskarna, II. nadstropje. Poroča dr. Jakob Mohorič. Pričetek ob 11. uri dopoldne.

IX. Ženski odsek.

Zborovališče: Društveni prostori Katoliškega društva za delavke v Ljubljani, Poljanska cesta, Alojzevišče. Poročajo: urednica Ivanka Klemenčič, Petrič iz Trsta in dr. Hohnjec (Maribor). Pričetek ob 9. uri dopoldne.

GLAVNO ZBOROVANJE IN OBČNI ZBOR S. K. S. Z.

Zborovališče v veliki dvorani »Uniona«. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Spored:

- Poročilo predsedstva.
- Narodna izobrazba: govori Fr. Finžgar.
- Narodno gospodarstvo: govori dr. Jakob Mohorič.
- Žensko vprašanje: govori Ivanka Klemenčičeva.
- Volitev odbora S. K. S. Z.

Prijateljski večer.

Na predvečer v ponedeljek dne 9. septembra prirede nepolitična ljubljanska prosvetna društva, članice S. K. S. Z. prijateljski večer s petjem in godbo v veliki dvorani »Uniona«. Začetek ob 8. uri zvečer.

Posvet poročevalcev

bo zboroval v ponedeljek dne 9. septembra 1918 ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici tajništva S. L. S., Katoliška tiskarna, II. nadstropje.

Prosimo: Vsa k. s. prosvetna društva naj se častno udeležijo občnih zborov osrednje S. K. S. Z. in »Slovenske Straže«.

Z Bogom za slovensko ljudstvo!

Slovenska Krščansko Socialna Zveza v Ljubljani,

»Slovenska Straža« v Ljubljani, dne 28. avgusta 1918.

Politične novice.

— Za septembarsko zasedanje. Ministrski predsednik baron Hussarek je povabil za jutri v nedeljo dne 1. septembra načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca na razgovor.

— Brezupna jeza. Kjer vsi preklinjajo, tudi »Kärntner Tagblatt« ne more molčati. Na podlagi »Resničinih« poročil o ljubljanskih slavnostih prihaja do sklepa, da je jugoslovanska politika strašno zavozila. Preveč smo se med vojso oddaljili od avstrijskih Nemcev, o katerih piše imenovan list: »Mi nemški Avstrijci imamo nalogo, da neomajeno in trdno stojimo na straži za zvezo zvezo z Nemčijo, to je naš zgodovinski poklic.« Mi seveda nimamo istega zgodovinskega poklica kakor »Kärntner Tagblatt« in »Resnica«. Pač pa smo mnemija, da »Kärntner Tagblatt« nima prav nobene legitimacije — z ozirom na dogodke na koroških volkstagih, pri katerih je njegova stranka brez pridržka sodelovala — dajati nam lekcije o patriotizmu. Mi tako poukovanje od ljudi, ki spreminjajo svoje patriotsko mišljenje kakor kavalir rokavice, odločno odklanjamo.

— Pravoslavlje in jugoslovanstvo. Grška »Tagespost« (št. 234) piše: Ljubljanski bogoslovni profesor dr. Grivec je spisal knjigo o pravoslavlju. Pisatelj razpravlja o verskih razlikah ter opozarja na prizadevanje vzhodne cerkve, da bi povzdignila versko in moralno življenje svojih vernikov ter prihaja do zaključka, da se mora pravoslavna cerkev zediniti s katoliško Cerkvijo. Stvar je močno v zvezi z jugoslovansko politično idejo. Pred kratkim se namreč katoliški in pravoslavni bogoslovni profesorji sklenili izdati skupno strokovno glasilo, da bi pospeševali versko edinstvo. — Beležimo kot kronisti.

— Razgovori ministrskega predsednika. »N. F. Presse« premišljuje o razgovorih ministrskega predsednika in prvi glede Jugoslovancev in Čehov: Napovedani razgovori ministrskega predsednika z Jugoslovani in Čehi bodo težko kaj novega nudili. Čehi in Jugoslovani so se v Prazi in Ljubljani ob prisostvovanju Vsepoljakev strnili v enotno fronto in niso za državne potrebe avstrijske vlade. — Tokrat ima dunajski list prav. Sploh je treba velikega poguma, da si upa ministrski predsednik misliti na sodelovanje onih strank, ki se doma ne smejo niti o gospodarskih stvareh razgovarjati s svojimi volilci in kojih glasila so pobeljena od tujerodnih cenzorjev in vrhoteča se prepovedana našim mladeničem in možem, ki so morali zapustiti dom ter bi najraje slišali glasove iz domovine.

— Čehi in Hussarek. Ministrski predsednik baron pl. Hussarek je naprosil podnačelnika Češkega svaza, poslanca Klofača, brzojavnim putem za pogovor 29. t. m. Posl. Klofač je odgovoril v pismu, da vabilu ne more ustreči, ker more po njegovem mnenju razpravljati o političnih stvareh le celo predsedstvo Češkega svaza. Vprašanje pa je, dali bodo Čehi po ustanovitvi trutnovskega okrožnega sodišča sploh še mogli politično razpravljati z baronom pl. Hussarekom.

— Odpust starejših letnikov. S 15. septembra se začne po obljubi domobranskega ministrstva odpustčati letnik 1871. Odpustčene nameravajo nadomestiti z mlajšimi letniki, ki so do sedaj bili oproščeni. Ker je sedaj na poljih in kmalu tudi v vinogradih najnujnejše delo, bi bilo dobro, da se v poklic mlajših letnikov vsaj za eden do dva meseca.

— Nemška volja. Načelnik zveze nemškonacionalnih strank dr. Waldner je imel v nedeljo v Arnoldsteinu volilski shod, na katerem je rekel: Vse države so nastale potom poravnave, potom medsebojnega prilagodenja narodov, nikoli pa potom zveze narodov, ki more pač kako državo razbiti, nikdar pa spojiti. Zvezna država ali zveza držav bi sama sebe razmesarila. Ako se že z Nemci samimi ne da vladati, smo vendar toliko močni, da se tudi proti nam vladati ne more. Minister, ki noče delati po naši volji, mora past.

— Za pokritje primanjkljaja. Z Dunaja poročajo 30. t. m.: Danes je bil ministrski predsednik baron pl. Hussarek v avdienci pri cesarju. Ministrski predsednik nadaljuje svoja prizadevanja za jesensko zasedanje državnega zbora. Glavno vprašanje in glavna skrb za vladu je pokritje rednega primanjkljaja, ki znaša 1900 milijonov kron. Predloženi davčni zakonski načrti bi donesli 600 milijonov kron novih letnih dohodkov. Ko bodo rešene te predloge, bo vlada predložila nove davčne zakonske načrte, ki bi vrgli 1300 milijonov kron letno. Na vsa vprašanja parlamentarnih voditeljev, kaj je na govoricah o vladnih načrtih za preosnovno ustave, je baron pl. Hussarek odgovarjal, da je vsa stvar šele v teku.

— Posvetovanja pri ministrskem predsedniku potekajo več ali manj enako. Bar. pl. Hussarek poziva poslance, naj omogočijo predvsem zborovanje finančnega odseka, da se bo zagotovilo pokritje vsaj za del rednega primanjkljaja v držav-

metu so zadnje dni eksorbitantno poskočile. Dne 26. avgusta se je na Dunaju prodajal kilogram zlata za 19.600 K, drugi dan že za 20.700 K. Srebro je stalo 570 K za kilogram. Naravnost neverjetne so cene platinu, ki stane kg že 50.000 K.

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 30. avgusta 1918. Sklepi zadnje seje so se fakoj izvršili. Aprovizacija je predložila c. kr. deželni vladi vse zahteve glede potrebščine najvažnejših aprovizacijskih predmetov za prihodnjo sezonsko dobo. Če ima c. kr. vlada pomisleke proti našim zahtevam, naj skliče konferenco, h kateri je povabiti poleg predsedstva mestne aprovizacije še po enega zastopnika vseh političnih strank. C. kr. vlada do danes še ni odgovorila na zahteve mestne aprovizacije in tudi ni sklicala deželnovladne konference. Kruhne moke je na zalogi še za šest dni. Obključeno je, da pridejo pravočasno nove dobave. — Neki trgovec se pritožuje, da dobe trgovci za nadrobno prodajo moke preizkuso odškodnino. Odsek razpravlja o pritožbi in pride do zaključka, da je deloma upravičena. Zato odmeri mestna aprovizacija trgovcem odslej za naprej za en kilogram moke po 8 vinarjev odškodnine, mesto dosedanjih 4 vin. Odškodnino 8 vin. dobi pa tudi aprovizacija za razdelitev na debelo. — Mestna aprovizacija

nikakor ne bo več dopustila, da se ji skrajša kontingent bodisi za krušno moko, ali moko za kuhinjo. Odslej ne bo dnevnih racij prav nič več prikrajševala, ampak zahtevala polni kontingent, kot je zakonito predpisano in ga druga mesta tudi dobivajo. — Mestni magistrat je dognal, da so nekateri peki pričeli prodajati kruh dražje, kot jim je predpisano. Občinstvo opozarjamo, da se hlebeček kruha ne sme dražje prodajati kot po 64 vin. Kdor izmed pekov bi zahteval višjo ceno, naj se ga takoj naznani mestnemu magistratu. Naznani naj se tudi vsakega peka, ki bi prikrajševal občinstvo pri teži in ne prodajal hlebečkov po 600 gramov težkih. Tri peke, ki so prodajali kruh po 68 vin., mesto po 64 vin., kaznuje mestni magistrat z globo 500 K. V ponovnem slučaju prekorajenja cen, odvzame mestni magistrat ovađenemu peku obrno koncesijo in ga poleg tega še ovadi sodišču radi goljufije. Seveda morajo biti ovadbe verodostojne in krivda dokazana. Občinstvo opozarjamo, da opusti anonimne ovadbe. Pri odredbah glede teže kruha se naj prinese z ovadbo tudi vzorec seboj na magistrat. — Mesarji bi redno vsako sredo in soboto prodajali goveje meso, če bi bile tudi dobave klavne živine redne. Kadar izostane v sredo ali soboto goveje meso, je vedno iskati krivde v tem, ker deželno mesto za dobavo klavne živine vsled transportnih težkoč ni moglo dobavo v pravem času izvršiti. Vse druge govorice, ki se širijo po mestu, so neutemeljene. Še prav posebno

pa prodaja inozemskega mesa ni v nobeni zvezi z navadno prodajo.

a Krompir za II. okraj št. 901 do konca. Stranke II. okraja s številom 901 do konca prejmejo krompir na zelena nakazila v ponedeljek dne 2. septembra t. l. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: Dopoldne od 8. do 9. ure št. 901 do 1050, od 9. do 10. ure št. 1051 do 1200, od 10. do 11. ure št. 1201 do 1350, popoldne od 2. do 3. ure št. 1351 do 1500, od 3. do 4. ure št. 1501 do 1650, od 4. do 5. ure št. 1651 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 70 vinarjev.

a Orehi za I. in II. uradniško skupino. Stranke I. in II. uradniške skupine prejmejo orehe v ponedeljek dne 2. septembra popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: I. uradniška skupina: od pol 2. do pol 3. ure št. 1 do 160, od pol 3. do pol 4. ure št. 161 do 320, od pol 4. do pol 5. ure št. 321 do konca. II. uradniška skupina od pol 5. do pol 6. ure. Stranka dobi za vsako osebo pol kg orehov, kilogram stane 5 kron.

a Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 2. septembra popoldne strankam z železno izkaznico B. od št. 1900 do 2000. Vsaka oseba dobi 1/4 kilograma; 1 kg stane 6 kron.

Dr. Aleš Ušeničnik: »Um die Jugoslawia« (Eine Apologie), ki jo je založila Katoliška tiskarna, stane broš. izvod 3 K

60 v., z doklado 4 K, po pošti 4 K 30 vin. Obširnejša ocena tega dela sledi.

Dr. Fr. Ušeničnik: »Vzgojeslovna načela«. — Ta, vsakemu pedagogu zaželjeno dobrodošla knjiga je danes izšla v Katoliški tiskarni. Broširan izvod velja 6 K, poštino 6 K 30 v.

»Franz Josef« grenčica ureja moteno odvajanje prijetno in gotovo; obenem se povrneto tek in spanje, izginejo pa polagoma prikazni, ki so povzročale razne skrbi.

Ako se pojavi zlo, se naravno takoj misli na protiučinek, ki naj bi odpravil to zlo. Toda redko se posreči dobiti izkušeno protisredstvo proti zlu, kot je senačna iznajdba »Viktoria« varnostnega ključa, ki edini more na najmanjšo mero znižati število vedno naraščajočih vlomov. Nikaka prememba pri ključavnicah, nikaka tuja pomoč ni potrebna! Vsak otrok jo z največjo lahkoto pritrdi v vsako ključavnico. Odvzeti se ne more brez drugega dela, katerega lastnik nosi s seboj. Cena garnitura z dvema vodom 9 kron, po pošti 10 kron, le proti predplačilu ali po povzetju. Edina prodaja za jugoslovanske dežele in Balkan: Generalno zastopstvo tovarne za »Viktoria« varnostne ključve v Zagrebu št. 24, Trenkova ulica 12, telefon 20-26. Prodaja za mesto Zagreb v Bazar König, Ilica 20 in M. Drucker, Ilica 39, kakor tudi v vseh večjih železninskih trgovinah.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga in sestra, gospa

Marija Rupnik
učiteljica čip. šol. v pokoju

danes dne 30. avgusta po silno hudi bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v nedeljo 1. septembra ob 4. uri popoldne na pokopališču k Sv. Križu. Blago pokojnico priporočamo v molitev.

V Idriji, dne 30. avgusta 1918.
Simon Rupnik, Josip in Pavel, sinova.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Zastonj

dobi vsak na željo moj cenik ozlatinski, srebrninski in godalnih. Vio-line po K 40, 45, 55 in višje. Dobre harmonike K 45, 60, 80, dvovrstne dunajske harmonike K 120, 140, trivrstne K 300, 400 in višje. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu razpošiljalnica Jan Konrad, Brnx 1995, c. in kr. dvorni založnik, Češko. :

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar
VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, toge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Službo iščem popolnoma zanesljiva in poštena dekle, najraje na kaki gostilni, ker vajena sem gostilniškega in trgovskega obrta, raje še v kuhinjo, ker vajena sem sploh vsega gospodinjstva. Znam tudi žrtati. Grem v mesto, še raje na deželo najraje na Gorenjsko. Nastop lahko takoj ali pozneje. Naslov pove uprava lista pod številko 3058.

PRODA SE velik, skoraj nov

Engel-gramofon

(iz mirnega časa) s 50 ploščami najlepše in najrazličnejše vsebine. Cena 350 kron. Ponudbe pod: V. H. 3125 na upravništvo »SLOVENCA«.

tambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Cerne,
gravir in izdelovatelj kavčuk-tambilijev

Ljubljana, Duorni trg 1.

ISČE SE v vseh ozirih strogo zanesljiva

namestnica ali pomočnica gospodinje

za gospodinjstvo v hotelu. Izurjena mora biti tudi v kuhinji. Vpoštevajo se v prvi vrsti priletne osebe z večletnimi dobrimi spričevali ali sploh daljšo prakso. Želeti bi bilo, če bi imeli tudi nekaj pojma o vrtnarstvu. — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 3023.

Dobro ohranjeno

moško kolo

starimi plašči (pneumatiko) zamenjam za živila. Polizve se: Vič v železniški čuvajnici št. 664. 3129

GORICA : F. Batjel LJUBLJANA Stolna ul. 2-4 Stari trg št. 28

trgovina in mehanična delavnica. Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pneumatiko, ŠIVALNI in PISALNI STROJ, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce. :

KUPIM vsako množino

medu

in

čebelnega voska

FRANC VOKAČ, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 5.

Kmečko posestvo

v kranjskogorskem sodnem okraju, blizu železnice se pod ugodnimi pogoji proda. Posestvo obstoji iz hiše, gospodarskega poslopja, male hišice in okroglo 80 oralo zemljišč in gozdov. Vse je arondirano, in se nahaja pri posestvu vse potrebno orodje, 7 glav goveje živine, 6 preševcev, konj in 4 jerci. — Prodaja se samo slovenskim kupcem! — Pojasnila daje po naročilu stranke POSOJILNICA v Radovljici.

ZENITVENA PONUDBA.

Mladenec, star 28 let, v drž. službi, s premoženjem, se želi poročiti z mirno krščansko gospodinjico od 20 do 30 let (vdove z 1 otrokom niso izključene) ter varčno in snažno gospodinjico. Želi se malo znanja šivanja. Resne ponudbe s sliko in opisom, ki se vrne, pod: »Jugoslovani« 3098 na upravništvo »Slovenca«.

16 let stara

deklica

poštenih staršev večša slovenskega in nemškega jezika, bi rada vstopila v kako trgovino v pouk. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3128

Iščem inštruktorja ali inštruktorico

za podučevanje poljskega jezika za takoj. — Predstaviti se je: Sodna ul. 11 II. desno od 1-2 ure.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

PRIZNANO NAJBOLJŠE

Priljubljeni prase!

Dobiva se v vsaki prodajalni!

Slugo

sprejme takoj tovarna pohištva

I. I. Naglas

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 12, I. nadstropje.

Zelo lepa, bela, švicarska 3106

ROZA

brez rogov, potem 2 po 5 mesecev stara

KOZLIČKA

se oddajo. Natančna pojasnila se dobé ter ogleda se lahko v Zgornji šiški št. 5.

Podčasnik

28 let star, v zaledju, zdrav, velik, finega nastopa, iz znane dobre hiše na Gorenjskem, izučeni MESAR, preizkušen TRGOVEC, se želi poročiti s premožno mlado vdovo brez otrok ali hčerko posestnika, mesarja ali trgovca. Samo resne ponudbe pod: »Gotova sreča« 3067 na upravništvo »Slovenca«.

KUPI SE manjše 3124

posestvo

z lepo HIŠO, malim vrtom, nekaj gorca, njiv in travnika. Lega le blizu železnice! Ponudbe pod: »Resna ponudba« 3124 na upravništvo »Slovenca«.

Službo

organista in cerkovnika

s primerno plačo v naravnih in denarnih razpisuje

DUHOVNIJSKI URAD SLIVJE, pošta Materija, Istra.

Garnizijska bolnišnica št. 8 v Ljubljani potrebuje za zimsko dobo 1918/19 okoli 1200 m³ trdih ali 1800 m³ mehkih pripravljenih

dru za kurjavo

Bolnišnica je tudi pripravljena, da jih dá sama nasekati. Natančne ponudbe blagovoli se naj pošlji do najkasneje 15. septembra 1918 na c. in kr. garnizijsko bolnišnico št. 8 v Ljubljani. 3110

Ves inštalacijski in prenosni material

vrvice, kabel, žice, užigalce, okvirje, neprodne armature iz porcelana in zunanje armature, stenske svetilke, varovalke, svetila itd., itd. 3112

Zahtevajte cenik o zalogi inštalacijskega materiala pri

Bruno Smutny,
GRADEC, Wielandgasse št. 56.

NAZNANILO!

dr. Anton Švigelj

vljudno naznanja da od 1. septembra t. l. dalje zopet osebno uraduje v svoji pisarni v Dalmatinovi ulici št. 11, ob uradnih urah od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne. — V njegovi pisarni je na prodaj tudi še nekaj

stambinskih parcel,

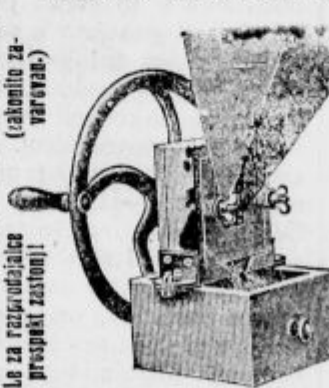
ki se lahko uporabijo tudi za njive.

V nadarbinskem gozdu župnišča v Polhovem gradcu, parc. št. 192/2, davč. občine Črni vrh, se bo na javni dražbi dne 23. septembra 1918 prodalo

500 jelovih in smrekovih dreves

(Prsna mera 30—60 cm). — Dražbene pogoje je izvedeti pri županstvu v Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem ali pa pri c. kr. gozdnem nadzorniku v Ljubljani.

Ročni mlin za žito!

Moj izvirni ročni mlin za žito je izbojen za deželo in fin mletev vsakovrstnega žita, je pripravljen za trpežno izvršeno izmenjavo mlevnih plošč iz trdega materiala in skoro

neporušen tudi pri največji porabi. Neobhodno potreben za vsako gospodinjstvo. Model 4 z vrtilom za mali obrat, teža 7 kg K 120.—, Model 5 z gonilnim kolesom za večji obrat okoli 12 kg K 160. Nadomestne mlevske plošče K 16.— za par. Razpošilja za Dunja proti predplačilu zneska glavno zastopstvo

MAX BÜHNEL,

Dunaj IV. Margaretenstr. 27, odd. 32.

Resna ženitna ponudba!

Vdovec, 38 let star, ključavničarski mojster v mestu na Kranjskem, s tremi dečki, starimi od 6—14 let, želi znanja v svrhu ženitve s primerno izobraženo gospodinjico ali vdovo brez otrok staro od 30—38 let in če je mogoče s posestvom. Denar postranska stvar. Le resne ponudbe s sliko, ter z natančnim naslovom je poslati do 15. kmavca pod »Dobra mati« 3130 na upravo tega lista.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življensko in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživatje in smrt, združeno tudi z vojnimi rizikom, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastonj in poštine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Odvetnik

dr. PETER MEDVEŠČEK
naznanja

da se preseli iz RADEČ pri Zidanem mostu in otvori s 1. septembrom t. l. svojo odvetniško pisarno v

:: GORICI, Pred Škofijo št. 5. ::

Odvetnik

dr. Leopold Boštjančič

naznanja, da je otvoril svojo odvetniško pisarno v Trstu, ulica Arciduca Giuseppe (Ex Caserma) 15 I.

Došle so zopet Mlatilnice

za pogon s silo ter z roko. Dalje imam na razpolago tudi čistilne mlatilnice in vsakovrstne poljedelske stroje kakor: čistilnice, trijerje, stiskalnice za grozdje in sadje, mline za žito in sadje, gepeline, stamorenice, brzoparilnice, kotle za žganje, brane in pluge itd. iz največjih tovarn zajamčeno dobre kakovosti ter po najnižjih cenah.

Franz Hiti, zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Dalje opozarjam na svojo veliko za logo priznajo in dokazano najboljših ročnih mlinov pripravnih za vsako mletev.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.